

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

MINISTRIA E FINANCAVE/MINISTARSTVO ZA FINANSIJE
MINISTRY OF FINANCE

KB FR Kosovo Board on Standards for Financial Reporting
 BK RF Bordi Kosovar mbi Standardet per Raportim Financiar
 KB FI Kosovski Bord za Standarde Finansijskog Izvestavanja

SKK 6

Të hyrat

Qëllimi

E ardhura përkufizohet si dobi ekonomike e cila e rrit ekuitetin nëpërmjet rrjedhave brenda, ose nëpërmjet shtimit se pasurisë ose pakësimin të detyrimeve. Shembuj të rrjedhave brenda të dobive ekonomike që nuk paraqesin të hyra janë mbledhja e të arkëtueshmeve dhe pranimi i parave për shërbimet që ende nuk janë kryer. E ardhura përfshin si të hyrat ashtu edhe përfitimet. E ardhura gjenerohet gjatë afarizmit të rregull të ndërmarrjes dhe është identifikuar me emra të ndryshëm siç janë shitjet, tarifat, interesi dhe dividendët. Qëllimi i këtij standardi është që t'i vendosë procedurat kontabile të të hyrave që krijohen gjatë disa llojeve të transaksioneve dhe ngjarjeve.

Çështja kryesore në kontabilitetin e të hyrave është përcaktimi i kohës, kur do të pranohen të hyrat. E hyra njihet kur është e mundshme që dobitë ekonomike të rrjedhin në ndërmarrje në të ardhmen dhe kur këto dobi mund të maten në mënyrë të besueshme. Ky standard i identifikon rrethanat se kur këto kritere plotësohen dhe me këtë rast pranohet e hyra. Ky standard, po ashtu, e ofron një udhëzim praktik për zbatimin e këtyre kritereve.

Fushëveprimi

1. Ky standard duhet të zbatohet në kontabilitetin e të hyrave, të cilat krijohen nga transaksionet dhe ngjarjet vijuese:

- (a) shitja e mallërave
  - (b) kryerja e shërbimeve
  - (c) përdorimi i pasurisë së ndërmarrjes nga të tjerët për interes dhe dividend
2. Mallrat i përfshijnë mallrat e prodhuara nga ndërmarrja me qëllim të shitjes dhe mallrat e blera për rishitje, siç është malli i blerë nga shitësi me pakicë.
3. Kryerja e shërbimeve është në mënyrë tipike kryerja e punës nga ndërmarrja, e cila është detyrim i kontraktuar për një afat të caktuar kohor. Shërbimet mund të kryhen brenda një ose më shumë periudhave.
4. Përdorimi nga të tjerët i pasurisë së ndërmarrjes rezulton me të hyra në formë të:
- (a) interesit, i cili është çmimi i përdorimit të parave, të cilat i janë marrë hua ndërmarrjes
  - (b) dividendit që është shpërndarje e fitimit pjesëmarrësve të investimeve në ekuitet
5. Ky standard nuk ka të bëjë me të hyrën që vjen nga:
- (a) kontratat ndërtimore (shiko SKK 16 "Kontratat Ndërtimore")
  - (b) marrëveshjet mbi lizingjet (shiko SKK 13 "Lizingu")
  - (c) kontratat e sigurimit të ndërmarrjeve siguruese
  - (d) ndryshimet në vlerën e pasurisë financiare dhe pasurisë tjetër rrotulluese ose ndryshimet në vlerën e detyrimeve financiare dhe largimit të tyre
  - (e) rritjet natyrore të gjësë së gjallë, produktet bujqësore dhe produktet pyjore
  - (f) nxjerrjes së mineraleve të xehës

Përkufizimet

6. Shprehjet e përdorura në këtë standard i kanë këto kuptime specifike:

E hyra është rrjedha bruto në ndërmarrje e dobive ekonomike gjate periudhës së veprimtarisë së zakonshme të saj, dobi këto që rezultojnë me rritjen e ekuitetit. E hyra nuk e përfshin atë rritje të ekuitetit dhe është rezultat i kontributit të pjesëmarrësve në ekuitet.

Vlera fer është shuma për të cilën një pasuri mund të këmbëhet ose një detyrim të shlyhet në mes palëve të vetëdijshme, të gatshme në transakcionin duarlibër.

Transakcioni “dualirë” është transakcion midis palëve jo të lidhura, ku çdonjëri vepron sipas interesit personal të tij ose të saj.

Matja e të hyrave

7. E hyra duhet të matet në vlerë fer të pagesës së pranuar apo që do të pranohet.
8. Shuma e të hyrave që krijohen nga transakcionet zakonisht përcaktohet me marrëveshje ndërmjet ndërmarrjes dhe bleresit ose shfrytëzuesit të pasurisë. Ajo matet në vlerë fer të pagesës së pranuar apo që do të pranohet, duke e marrë parasysh shumën e çfarëdo zbritjeje tregtare dhe rabateve të lejuara nga ndërmarrja.
9. Kur mallrat dhe shërbimet këmbëhen me mallrat dhe shërbimet e llojit dhe vlerës së ngjashme, këmbimi nuk konsiderohet si transakcion, i cili gjeneron të hyra. Kur mallrat shiten ose shërbimet kryhen si këmbim me mallra dhe shërbime jo të ngjashme, këmbimi konsiderohet transakcion, i cili gjeneron të hyra. Të hyrat maten në vlerë fer të mallrave dhe të shërbimeve të pranuar, të harmonizuara me vlerën e transferuar të parave të gatshme. Kur vlera fer e mallrave dhe shërbimeve të pranuar nuk mund të matet në mënyrë të besueshme, e hyra matet në vlerë fer të mallrave dhe shërbimeve të dhëna, e harmonizuar me shumën e transferuar të parave të gatshme.

Shembull

Një firmë e kontabilitetit pranon t'i kryejë shërbim një shtypshkronje. Ndërmarrjet pajtohen që shërbimet e kontabilitetit të këmbëhen për shërbimet e shtypshkronjës. Ndërmarrja e kontabilitetit i mat të hyrat e saj si vlerë fer të shërbimeve të pranuar të shtypshkronjës.

Njohja e të hyrave

10. E Hyra njihet vetëm kur dobia ekonomike e shoqëruar me transakcion pranohet nga ndërmarrja. Sidoqoftë, kur krijohet pasiguri në lidhje me arkëtueshmërinë e shumës që tanimë përfshihet në të hyra, shuma e vlerësuar si e paarkëtuar njihet si shpenzim e jo si harmonizim i vlerës së

të hyrave të transakcionit. Një lejesë për shumën e vlerësuar e të paarkëtuar regjistrohet me një barazim që i ngarkon shpenzimet.

Identifikimi i transakcionit

11. Kriteret e këtij standardi, të cilat tregojnë kur të njihet e hyra, zakonisht zbatohen ndaras në secilin transakcion. Sidoqoftë, në rrethana të caktuara, është e domosdoshme të zbatohen kriteret e njohjes për përbërësit e ndarë të një transakcioni të thjeshtë, në mënyrë që të reflektohet siç duhet substanca e transakcionit. Për shembull, kur çmimi shitës i prodhimit përfshin shumën e ndarë të shërbimit pasues, shuma e shërbimit shtyhet dhe njihet si e hyrë gjatë periudhës kur kryhen shërbimet.

Shembull

Shitja e makinës kopjuese përfshin marrëveshjen dyvjeçare për shërbim. E hyra lidhur me marrëveshjen për shërbim shtyhet dhe njihet gjatë periudhës dy vjeçare të siguruar me kontratën për shërbim.

12. Nga pikëpamja e kundërt, kriteret mbi njohjen e të hyrës zbatohen në dy ose më shumë transaksione së bashku, kur ato janë të lidhura në mënyrë të atillë që rezultati tregtar nuk mund të kuptohet pa iu referuar transaksioneve serike në tërësi.

Shembull

Ndërmarrja prodhuese i shet mallra shitesit me pakicë dhe, në të njëjtën kohë, hyn në marrëveshje të ndarë për të riblerë ndonjë mall të pashitur në një datë të mëvonshme. Marrëveshja për riblerjen e mallrave të pashitura llogaritet në transakcionin e shitjes fillestare. Në këtë rast, të dy transaksionet maten së bashku.

Shitja e mallrave

13. E hyra nga shitja e mallrave duhet të njihet kur plotësohen të gjitha kushtet vijuese:
- (a) ndërmarrja ka bartur në blerësin rreziqet me peshë dhe shpërblimet nga pronësia e mallrave
  - (b) ndërmarrja nuk ka marrë pjesë në menaxhimin e vazhdueshëm e as nuk ka kontroll efektiv mbi mallrat e shitura
  - (c) shuma e të hyrës mund të matet me besueshmëri
  - (d) është e mundshme që dobitë ekonomike të shoqëruara me transakcion, të rrjedhin në ndërmarrje

- (e) kostot e shkaktuara për transakcionin mund të maten me besueshmëri.
14. Vlerësimi se kur një ndërmarrje i ka transferuar rreziqet me peshë dhe shpërblimet nga pronësia në blerësin, e kërkon shqyrtimin e rrethanave të transakcionit. Në shumicën e rasteve, transferi i rreziqeve me peshë dhe shpërblimeve përkon me bartjen e së drejtës juridike ose me kalimin e pronësisë në blerësin. Ky është rast me shumicën e shitjeve me pakicë.
15. Nëse ndërmarrja mban vetëm rrezikun me peshë nga pronësia, transakcioni nuk konsiderohet shitje dhe e hyra nuk njihet. Një ndërmarrje mund të mbajë rrezik me peshë nga pronësia në disa mënyra. Për shembull, mallrat mund të jenë subjekt ngarkese për instalim dhe kontrata specifikon se shitja nuk është kompletuar, derisa të mos kryhet instalimi.
16. Nëse ndërmarrja mban vetëm rrezik të papeshë nga pronësia, transakcioni konsiderohet shitje dhe njihet si e hyrë.
17. Të hyrat dhe shpenzimet që i përkasin transakcionit të njëjtë ose ngjarjes tjetër njihen përnjëherë - ky process zakonisht i referohet bashkërendimit të të hyrave dhe shpenzimeve. Sidoqoftë, të hyrat nuk mund të njihen, kur shpenzimet nuk mund të maten me besueshmëri. Në rrethana të tilla, çdo pagesë tanimë e pranuar për shitje të mallrave njihet si detyrim.

Kryerja e shërbimeve

18. Kur rezultati i transakcionit, i cili e përfshin kryerjen e shërbimeve mund të vlerësohet me besueshmëri, duhet të njihet e hyra e shoqëruar me transakcion. Metoda e njohjes do ta përcaktojë shumën e transakcionit që është kompletuar më datën e pasqyrës së bilancit. Rezultati i një transakcioni mund të vlerësohet me besueshmëri, kur të plotësohen të gjitha kushtet vijuese:
- (a) shuma e të hyrave mund të matet me besueshmëri
- (b) është e mundshme që dobia ekonomike e shoqëruar me transakcion të rrjedh në ndërmarrje
- (c) faza e kompletimit të transakcionit në datën e pasqyrës së bilancit mund të matet me besueshmëri
- (d) kostot e shkaktuara për transakcion dhe kostot për kompletim të transakcionit mund të maten me besueshmëri

19. Njohja e së hyrës duke iu referuar fazës së kompletimit të një transakcioni shpesh referohet si përqindje e metodës së kompletimit. Sipas kësaj metode, e hyra njihet në periudhat kontabile në të cilat kryhen shërbimet. Njohja e të hyrave duke u bazuar në këtë metodë siguron informata të dobishme në nivel të aktivitetit të shërbimit gjatë një periudhe.
20. Një ndërmarrje, në përgjithësi, mund të bëjë vlerësime të besueshme pasi që të jetë arritur marrëveshja me palët e tjera pjesëmarrëse në transakcion për kushtet vijuese:
- (a) shumën dhe llojin e pagesës që do të këmbehet
  - (b) caktimin e afateve
  - (c) të drejtat e çdo pale lidhur me sigurimin dhe pranimin e shërbimit
21. Shkalla e përmbartimit të një transakcioni mund të përcaktohet me metoda të ndryshme. Ndërmarrja duhet ta përdorë atë metodë që në mënyrë të besueshme i matë shërbimet e kryera. Varësisht nga natyra e transakcionit, metodat mund të përfshijnë:
- (a) rishqyrtimin dhe vlerësimin e punës së përmbartuar
  - (b) shërbimet e kryera deri në datën e caktuar si përqindje të shërbimeve të përgjithshme që do të kryhen
  - (c) Përqindjen e kostos së deritashme në krahasim me vlerën e përgjithshme të kostos së transakcionit. Vetëm kostot që i përkasin shërbimeve tanimë të kryera merren parasysh në përqindjen e kostos e deritashme.
22. Është me rëndësi të vërehet se mund të ketë dallime midis kohës së njohjes të së hyrës dhe pranimit të pagesës ose avansit të bërë nga klientët.

Shembull

Një kompani e riparimit e nënshkruan një kontratë me shumë prej 5.000 DM për punë riparuese në një apartament. Kompania kërkon një pagesë prej 2.000 DM para se të fillojë puna. Puna kompletohet në mënyrë të njëtrajshme gjatë periudhës pesë mujore dhe klienti e paguan shumën e mbetur prej 3.000 DM për punën, pasi riparimi të kompletohet. Kompania do të njohë të hyra prej 1.000 DM për secilin nga pesë muajt gjatë të cilëve është kryer puna.

23. Në mënyrë që të jetë më praktike, kur shërbimet kryhen gjatë një periudhe kohore të caktuar, por përqindja e kompletimit të plotë nuk mund të matet në mënyrë të arsyeshme, e hyra njihet në mënyrë lineare gjatë periudhës.

Shembull

E hyra nga pagesa e shkollimit njihet gjatë periudhës së mësimit.

24. Në rastet kur një veprim specifik i kryerjes së shërbimit është shumë më i rëndësishëm se sa ndonjë veprim tjetër, njohja e së hyrës shtyhet derisa të kryhet veprimi i rëndësishëm.

Shembull

Të hyrat nga tarifat e çmimit të hyrjes në interpretim artistik, bankete dhe ngjarje të tjera të posaçme njihen, kur të zhvillohen këto ngjarje..

25. Mund të ndodhin raste kur rezultati i transakcionit është i pasigurtë. Kur rezultati i transakcionit që i përfshin shërbimet nuk mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme, por pritët që kostot të arkëtohen, e hyra duhet të njihet vetëm deri në nivelin ku kostot e shkaktuara mund të arkëtohen. Në këto raste, përfitimi nuk njihet dhe duhet të njihet vetëm shuma e të hyrës që i kompenson kostot dhe që me gjasë do të arkëtohet.
26. Kur rezultati i një transakcioni që përfshin shërbimet nuk mund të vlerësohet në mënyrë të besueshme, por pritët që kostot të mos arkëtohen, e hyra nuk duhet të njihet dhe kostot njihen si shpenzim. Kur paqartësitë që ndikojnë në rezultat janë të zgjidhura, atëherë e hyra njihet në pajtim me paragrafin 18.

Interesi dhe dividendët

27. E hyra që krijohet nga interesi dhe dividendi duhet të njihet kur:
- (a) duket e mundshme që dobia ekonomike të pranohet nga ndërmarrja, dhe
  - (b) shuma e së hyrës mund të matet në mënyrë të besueshme.
28. E hyra duhet të njihet kështu:
- (a) interesi duhet të njihet në baza kohore proporcionale
  - (b) dividendi duhet të njihet, kur është vendosur e drejta e aksionarit për ta pranuar pagesën. Zakonisht kjo bëhet kur të deklarohen dividendët.
29. Interesi duhet të njihet ashtu siç është fituar gjatë periudhës aksionare të pasurisë së ndërlidhur.

Shpalosjet

30. Një ndërmarrje duhet t'i shpalosë:
- (a) parimet kontabile të adoptuara për njohjen e të hyrave, duke i përfshirë metodat e adoptuara për përcaktimin e fazës së kompletimit të transaksioneve, përfshirë kryerjen e shërbimeve.
  - (b) shumën e çdo kategorie të rëndësishme të të hyrave të njohura gjatë periudhes, duke i përfshirë të hyrat që rrjedhin prej:
    - (i) shitjes së mallrave
    - (ii) kryerjes së shërbimeve
    - (iii) interesit
    - (iv) dividendit
  - (c) shuma e të hyrave që rrjedh prej këmbimit të mallrave ose të shërbimeve në çdo kategori të rëndësishme të të hyrave.

Hyrja në fuqi

31. Ky Standard i Kontabilitetit nis të aplikohet në Kosovë për pasqyrat financiare duke i mbuluar periudhat që fillojnë më ose pas 1 janarit 2002.